

ת"פ 46017/01/16 - מדינת ישראל נגד סיהאם עודה

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 46017-01-16 מדינת ישראל נ' עודה

בפני כב' השופט ד"ר אוהד גורדון

המאשימה מדינת ישראל על ידי פרקליטות מחוז ירושלים

נגד

הנאשמת סיהאם עודה על ידי עו"ד ר' קטילאת

גזר דין

רקע

1. כתב האישום המקורי בהליך זה הוגש ביום 24.1.16. תחילה נוהל ההליך בידי מותב אחר ובמסגרת זו, ביום 19.6.16, כפרה הנאשמת בעובדות כתב האישום. בהמשך הועבר ההליך לטיפולו וההליך נקבע לשמיעת ההוכחות ביום 6.10.16. בפתח ישיבת ההוכחות הגישו הצדדים הודעה על הסדר טיעון. הנאשמת הורשעה לפי הודאתה בעובדותיו של כתב האישום מתוקן, בעבירה של תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 274(1) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"), בעבירה של תקיפה הגורמת חבלה ממשית לפי סעיף 380 לחוק העונשין ובעבירה של הפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו לפי סעיף 275 לחוק העונשין.

הצדדים הסכימו כי המאשימה תעתור לעונש של שישה חודשי מאסר אשר, בכפוף לחוות דעת "חיובית" של הממונה על עבודות השירות ירוצו בעבודות שירות, וכן למאסר על תנאי, קנס ופיצוי לשוטרת ליאור סודרי. כן הוסכם כי ההגנה תהיה חופשית בטיעוניה לעניין העונש, ושהנאשמת תופנה לשירות המבחן.

2. לפי כתב האישום בו הודתה, ביום 11.8.15 בשעה 10:00, סמוך לשער השבטים בכניסה להר הבית, התקיימה התקהלות אסורה בה השתתפו מאה ושבעים אנשים. במהלכה, יידו משתתפים שונים שזהותם אינה ידועה למאשימה אבנים, ביצים ובקבוקי שתייה לעבר כוחות משטרה שניצבו במחסום שהוצב במקום. קצין יס"מ, אדיר רפאל איטה (להלן: "רפאל") פנה אל הנאשמת שעמדה בחזית המתפרעים ואחזה במחסום וביקשה לעזוב את המחסום ולהתרחק. הנאשמת לא נעתרה לבקשתו והמשיכה לאחוז במחסום. לאחר מספר דקות, המתפרעים ובהם הנאשמת התרחקו משער השבטים והגיעו אל מבוא שער הברזל. אז הורה רפאל לשוטרת ליאור סודרי (להלן: "ליאור") לעצור את הנאשמת. ליאור תפסה את הנאשמת בידה והודיעה לה כי היא עצורה. הנאשמת ניסתה לחמוק מהמעצר, ליאור תפסה בה בדרך של חיבוק עורפה ("נעילה" כלשון כתב האישום) ואז נשכה הנאשמת את ליאור באמתה השמאלית. ליאור הצליחה להשתחרר מהנשיכה רק לאחר שהכתה באגרופיה בראשה של הנאשמת. כתוצאה מהנשיכה, סבלה ליאור משטף דם וחתך שטחי בגודל של 2 ס"מ באמה.

עבר פלילי, חוות דעת הממונה על עבודות השירות ותסקיר שירות המבחן

3. לנאשמת אין הרשעות נוספות.

4. ביום 3.4.17 התקבלה הודעת הממונה על עבודות שירות לפיה הנאשמת לא התייצבה לראיון ההתאמה אליו זומנה. בהחלטה מאותו יום הוריתי על העברת ההודעה לב"כ הנאשמת וקבעתי שאם לא תתקבל בקשה מטעמו, יישמע הטיעון לעונש ללא חוות דעת. ביום 19.4.17 מסר ב"כ הנאשמת כי הנאשמת לא קיבלה את הזימון לממונה, וביקש לאפשר לה הזדמנות נוספת. בקשתו נענתה. ביום 4.6.17 הוגשה חוות דעתו של הממונה על עבודות השירות, בה נכתב כי בשל מצבה הרפואי (שמפאת צנעת הפרט לא אפרט), הנאשמת אינה כשירה לבצע עבודות שירות.
5. ביום 4.4.17 הוגש תסקיר שירות המבחן. נסקר בו מהלך חייה של הנאשמת אשר הינה בת 53, פרודה מבן זוגה ואם לחמישה ילדים בגילאי 13-21. הנאשמת עובדת בטיפול בפעוטות ובקשישים. שירות המבחן התרשם כי היוותה עבור ילדיה דמות יציבה ומשמעותית וכי היא בעלת יכולות אישיות ומעשיות ברמה גבוהה, יכולת ביטוי טובה ויכולת להתבוננות פנימית. עם זאת, ביחס לעבירה מושא הליך זה הציגה הנאשמת עמדה המקבלת אחריות חלקית בלבד לעבירות שביצעה. בפני שירות המבחן טענה כי הייתה בדרכה לקניית כששטרת אחזה בה באופן פתאומי מאחור וכי נקטה באלימות ללא כוונה. היא הביעה חרטה ומודעות לכך שעליה להתרחק ממוקדי עימות. שירות המבחן עמד על גורמי סיכוי, בהם אורח חייה הנורמטיבי דרך כלל של הנאשמת, עבודתה הקבועה ורצונה בשינוי. מנגד התרשמה קצינת המבחן כי במצבי לחץ המלווים בתחושת סכנה עלולה הנאשמת לנהוג באלימות ובאופן אימפולסיבי. שירות המבחן ציין כי הטלת ענישה מוחשית שתביא להפסקת עבודתה עלולה לגרום להתדרדרות במצבה ובמצבם של בני משפחה אותם היא מפרנסת, והמליץ על הטלת צו שירות לתועלת הציבור בהיקף של 150 שעות.
6. יצוין כי נוכח האמור בתסקיר בוצע באולם בית המשפט בירור, בו מסרה הנאשמת כי היא עומדת על הודאתה בעובדות כתב האישום המתוקן.

עיקר טיעוני הצדדים

7. המאשימה עמדה בטיעוניה על הערכים המוגנים שנפגעו ועל חומרת מעשי הנאשמת. הודגשה החובה להגן על שוטרים העוסקים במלאכת אכיפת החוק, והפגיעה בשוטרת ליאור. הוצגו מובאות מתסקיר שירות המבחן. המאשימה עתרה לגזור לנאשמת שישה חודשי מאסר שירוצו בפועל (יצוין שנכון למועד הטיעון לעונש הנאשמת לא התייצבה לראיון אצל הממונה על עבודות השירות), מאסר על תנאי, קנס ופיצוי לשוטרת שנפגעה. המאשימה הפנתה לפסיקה לתמיכה בטיעוניה.
8. ב"כ הנאשמת הדגיש בטיעונו לעונש את התיקונים שבוצעו בכתב האישום המקורי ובכלל זה שהנאשמת לא הורשעה בעבירת התפרעות ולשיטתו לא הייתה חלק ממנה. עוד טען כי העבירה לא בוצעה באופן מתוכנן, בסיטואציה דינמית ולחוצה ותוך-כדי מעצר של הנאשמת. צוין כי הנאשמת ספגה אלימות מצד השוטרת כמפורט בכתב האישום וכי יש להתחשב בכך. עוד הוצגו נסיבותיה האישיות של הנאשמת תוך חזרה על האמור לעניין זה בתסקיר שירות המבחן, ובכלל זה צוין כי מדובר בהרשעתה היחידה במעשה שאינו אופייני לה, וכי מאז העבירות לא נפתחו תיקים נוספים. הודגשו קשייה של הנאשמת לגדל את ילדיה ולתמוך בהם כלכלית ובמובנים נוספים, ותפקידה המרכזי במסגרת המשפחתית. נטען כי מאסר בפועל או בעבודות שירות יגרום להפסקת עבודתה של הנאשמת ויפגע בילדיה של הנאשמת ובמשפחה בצורה קשה, ועל כן יש להימנע ממנו ולהסתפק בפיצוי ובשירות לתועלת הציבור.
9. הנאשמת לא ביקשה להוסיף דברים. לשאלתי מסרה כי בחודשי הקיץ אינה עובדת עם ילדים, אך היא עובדת בתקופה זו עם קשישים.

10. העבירות בהן חטאה הנאשמת נועדו לגונן על שלמות הגוף ולספק לשוטרים הגנה במילוי תפקידם ומניעת הפרעה לו. חשיבותם של ערכים אלה מודגשת נוכח האינטרס הציבורי בשמירה על העוסקים במלאכה הרגישה של אכיפת החוק, במניעת פגיעה במלאכה זו שנועדה לטובת הכלל, ובהיותם של שיקולים אלה חלק מן המטרה הכוללת של הגנה על הסדר הציבורי. לכך יש להוסיף את החומרה הייחודית הנשקפת מהחלטה לתקוף ולחבול בשוטר, שיש בה מידה לא מבוטלת של התרסה כנגד שלטון החוק.

על רקע חשיבותם של ערכים אלה קבע המחוקק רף ענישה מינימלי לעבירות של תקיפת שוטרים ושל הפרעה לשוטר במילוי תפקידו. לפיו, מבצע העבירה יענש בתקופות מאסר של לא פחות משלושה חודשים (לעבירת התקיפה בנסיבות מחמירות) ושבועיים (לעבירת ההפרעה). זאת, בכפוף לשיקול הדעת המסור לחרוג מעונשי מינימום (סעיף 35(א) לחוק העונשין). אף בתי המשפט עמדו לא אחת בפסיקותיהם על החומרה היתרה, הכרוכה בפגיעה באנשי אכיפת החוק בעודם מבצעים את תפקידם, על חתירתם של מעשים אלה תחת האינטרס הציבורי ועל ההכרח להרתיע בפני מעשים ממין זה. כך למשל נפסק בע"פ 8815/12 מחמוד נ' מדינת ישראל (15.1.13):

"העבירה של תקיפת שוטרים נושאת עימה חומרה מיוחדת שכן יש בה משום קריאת תיגר על אושיות שלטון החוק והעדר מורא מפני רשויות האכיפה. יכולתם של גורמי אכיפת החוק לפעול ללא הפרעה, ובוודאי שללא התנגדות אלימה היא אבן יסוד של הסדר החברתי".

11. מעשי הנאשמת פגעו בערכים אלה. הם בוצעו בסמוך להר הבית, מקום בעל חשיבות דתית ופוליטית. שמירת הסדר במקום זה היא מלאכה רגישה, דבר המדגיש את חשיבות ההגנה על העוסקים בה. הנאשמת פגעה בערכים אלה כשסירבה להוראות שוטר להתרחק עת השתתפה בהתקהלות שחלק מהמשתתפים בה (לא הנאשמת עצמה) גם ידו אבנים, בקבוקים ועוד לעבר שוטרים, ובהמשך תקפה שוטר. אצין כי לטעמי תקיפת השוטר באמצעות נשיכה, תוך גרימת חבלה של ממש כמתואר לעיל ובניסיון להתחמק ממעצר, היא אלמנט שיש לייחס לו משקל של ממש לחומרה.

12. עיון בפסיקה שעסקה בעבירות מקבילות או דומות להן מציג התמקדות בעונשי מאסר כביטוי הולם לחומרת המעשה של פגיעה בשוטר והפרעה למשימתו. העונשים הנגזרים נעים בין תקופות מאסר קצרות יחסית, לעיתים לריצוי בעבודות שירות, ובין מספר דו-ספרתי של חודשי מאסר המאפיין מקרים חמורים במיוחד ונתונים "מכבידים" של העברין. קיימות אמנם גם החלטות מספר בהם נגזרו עונשים שלא כללו מאסר, אך קשה לומר שהן מאפיינות את הענישה בעבירות הנדונות, בפרט כאלה המבוצעות בנסיבות מחמירות ותוך גרימת חבלה באופן הנזכר לעיל, ודרך כלל עסקו הן במקרים קלים מהמקרה דנן. עוד מקובל לגזור מאסר על תנאי שמטרתו להתמודד עם הסיכון להישנות המעשים, ולעיתים קנס, פיצוי וענישה נלווית נוספת. לדוגמאות ראו ע"פ (י-ם) 28642-09-14 גריב נ' מדינת ישראל (19.2.15); ת.פ. (י-ם) 32753-04-13 מדינת ישראל נ' יעבץ (10.9.15); ת.פ. (עכו) 8897-11-13 מדינת ישראל נ' אשורוב (7.1.14); ת.פ. (י-ם) 40293-10-14 מדינת ישראל נ' שרחה (18.3.15); ת.פ. (י-ם) 25792-04-11 מדינת ישראל נ' מנסה (6.4.14); ת.פ. (י-ם) 22332-04-11 מדינת ישראל נ' מויאל (18.12.14); ת.פ. (י-ם) 45076-05-11 מדינת ישראל נ' סאלח (7.7.13); ת.פ. (י-ם) 6267/08 מדינת ישראל נ' עוודאללה (7.7.13).

אציין כי סקירה זו עוסקת במגוון אירועים, שחלקם בדרגות חומרה מתונות יותר מעבירותיה של הנאשמת הן מבחינת המיקום הרגיש בו התרחשו מעשיה והן מבחינת דרגת החבלה שנגרמה לשוטרת. מנגד, להבדיל ממקרים של הצבת השוטר כמטרה לתקיפה יזומה (למשל בידיו אבן לעברו כבמקרה **סאלח** הנ"ל), האקט האלים מצדה של הנאשמת לא היה מתוכנן ונועד כדי להשתחרר מאחיזת השוטרת.

עוד אציין שאיני סבור שיש לגזור את עונשה של הנאשמת מן הענישה הנוהגת במקרים של תקיפת שוטרים תוך-כדי התפרעויות ככלל ובהר הבית בפרט (למשל עפ"ג (י-ם) 3148-02-16 **מדינת ישראל נ' געבה** (24.2.16)). זאת, משלא הורשעה בעבירה זו ולא יוחסה לה השתתפות בפן האלים של ההתקהלות בה לקחה חלק יחד עם רבים אחרים.

13. במכלול השיקולים, אני קובע כי מתחם העונש ההולם לעבירות שביצעה הנאשמת נע בין 2 חודשי מאסר שאפשר וירוצו בעבודות שירות, לבין 11 חודשי מאסר. זאת, בצירוף מאסר מותנה הנדרש כדי להרתיע מפני הישנות מעשים דומים ופיצוי לשוטרת שספגה חבלה של ממש. היות שאין רקע או מניע כלכלי למעשים, ונוכח מצבה הכלכלי של הנאשמת המפרנסת את בני משפחתה בעבודה כמטפלת וללא סיועו של בן זוג, איני סבור שיש להוסיף ולשלב קנס במתחם העונש ההולם.

14. אציין כי אני ער לכך ש"הרף העליון" של המתחם שנקבע עולה על עתירת המאשימה לפי הסדר הטיעון. אין בכך פסול, שכן הסדרי טיעון אינם מייתרים את חובת בית המשפט לקבוע מתחמי ענישה בהתאם להוראות תיקון 113 לחוק העונשין, וזאת בהתאם להוראות הדין ולמדיניות הענישה הנוהגת. אין בכך משום סטייה מהסדר הטיעון, שכן עתירת התביעה ונטיית הפסיקה שלא לסטות מהסדרי טיעון יישקלו בעת קביעת העונש בתוך המתחם (ע"פ 512/13 **פלוני נ' מדינת ישראל** (4.12.13), ע"פ 3042/13 **חיימוב נ' מדינת ישראל** (21.5.15), עפ"ג (י-ם) 45356-03-16 **ארוש נ' מדינת ישראל** (5.12.16). השוו: ע"פ 4301/15 **פינטו נ' מדינת ישראל** (5.1.16), ע"פ 6799/14 **אופיר נ' מדינת ישראל** (16.3.15)).

קביעת העונש בתוך המתחם

15. לזכותה של הנאשמת תישקל הודאתה אשר, הגם שנמסרה בפתח מועד ההוכחות, יעלה את ההליך וחסכה מזמנם של הצדדים, העדים ובית המשפט. עוד תישקל לזכותה הבעת החרטה אשר הציגה בפני שירות המבחן. עם זאת, ממשקלו של שיקול זה יגרע נתח לאור הדברים שמסרה שם, אשר מבטאים נטילה חלקית בלבד של אחריות, תוך הטלת אשם בשוטרת שלפי אותן טענות התנפלה על הנאשמת על לא עוול בכפה.

16. עוד אשקול את העובדה שמדובר באשה מבוגרת, המגדלת לבדה את ילדיה מזה שנים ומהווה מקור פרנסה למשפחתה, כי אין לנאשמת עבר פלילי ולא נטען או בוסס כי מאז ביצוע העבירות נשוא הליך זה, שבוצעו לפני זמן רב, שבה וחטאה בפלילים.

17. מנגד, ישקלו שיקולי ההרתעה: ראשית הרתעת הנאשמת, שבמעשיה המחישה נכונות להתעמת עם שוטרים ולפגוע בהם. לכך תתווסף התרשמות שירות המבחן בדבר סיכון לפעולה אימפולסיבית במצבי לחץ. על העונש להמחיש עבור הנאשמת את הפסול שבמעשיה ולהוסיף ולהרתיעה מביצוע מעשים דומים בעתיד. בשל כך, ראוי לחייבה גם במאסר מותנה משמעותי.

18. בנוסף, יש לתן משקל של ממש גם לשיקול הרתעת הרבים. זאת, נוכח הרגישות עליה עמדתי לעיל של אכיפת הסדר באזור הר הבית והאירועים החוזרים והנשנים באזור זה המלווים לא אחת בפרובוקציות כלפי

שוטרים וחייילים (ולראיה הפן האלים של ההתקהלות בצילה התרחש האירוע, במסגרתה תקפו אחרים את כוח המשטרה). קיים הכרח לספק הגנה הולמת לשוטרים ולחייילים המסכנים את עצמם לצורך שמירת הסדר באחד המקומות הרגישים וה"נפוצים" בישראל, וזאת באמצעות גביית מחיר מוחשי ממי שפוגע בהם ומתעמת עמם.

19. כתיבתו של גזר דין מחייבת לא רק הנמקה, אלא גם שקיפות. במובן זה עלי לציין כי לו הסתיימה כתיבת גזר הדין כאן, הייתי גוזר לנאשמת עונש של מאסר לריצוי בעבודות שירות. אלא שאפשרות זו לא עומדת על הפרק, והדילמה המתעוררת היא האם לגזור לנאשמת סנקציה חמורה יותר, של מאסר בפועל, או סנקציה מקלה יותר של שירות לתועלת הציבור.

בדילמה זו, סבורני כי אין מקום לחייב את הנאשמת במאסר מאחורי סורג וברית. ככלל, איני סבור כי ראוי להחמיר עם נאשם או נאשמת בפלילים משום שמצבם הרפואי אינו מאפשר ריצוי סוג מסוים של עונש. בבחירה הלא-רצויה שבין עונש מחמיר יתר על המידה ובין עונש מקל יתר על המידה, ובהתחשב באופיו של ההליך הפלילי, סבורני כי ראוי לבחור באפשרות האחרונה.

בנוסף, ספציפית, שליחתה לבית האסורים של הנאשמת המבוגרת, אם לחמישה הנושאת בעול הפרנסה והטיפול בילדיה, ואשר סובלת ממצב רפואי מורכב כמפורט בחוות דעתו של הממונה על עבודות השירות, תהווה לטעמי עונש חמור מדי. מוטב לעונשה בחסר, מאשר לעונשה ביתר.

אני ער לקשיים בתוצאה עונשית זו. הדין לא ימוצה עם הנאשמת והיא "תהנה" מעונש מקל בהשוואה לעונש שהיה נגזר עליה לולא בעייתיות הרפואיות. בנוסף, התוצאה חורגת לקולה ממתחם העונש ההולם וזאת מטעמים שהגדרתם כ"שיקולי שיקום" אינה ברורה מאלה, ודומה כי מתאימה לה יותר קביעת בית המשפט העליון המאפשרת סטייה שכזו, במקרים חריגים, מטעמי צדק (ע"פ 4456/14 קלנר נ' מדינת ישראל, פס' 218-212 (22.2.17); ע"פ 5750/16 מדינת ישראל נ' חשאן (23.4.17)). עוד אני ער לצורך לעצב ענישה מרתיעה, פרטנית וכללית, בגין תקיפת שוטרים וזאת על מנת לגונן על שוטרים העושים מלאכתם באכיפת החוק, אינטרס אשר מודגש בעניינה של השוטרת שנפגעה מידי הנאשמת.

כל אלה שיקולים ברי משקל. ועם זאת, איני סבור כי יש בהם לגבור על חובתו המרכזית של בית המשפט בגזירת הדין, הנגזרת מעקרון המידתיות ומחייבת להימנע מענישת-יתר וזאת בפרט מקום בו הטעם לחוסר האפשרות לגזור את העונש המתאים נובע מקושי בריאותי.

20. לכן, ייגזר על הנאשמת עונש של שירות לתועלת הציבור, הגם שבהיקף משמעותי יותר מן ההיקף עליו המליץ שירות המבחן ושלטעמי אינו מספק. בנוסף, כפי שצינתי לעיל יש לגזור לנאשמת גם עונש מותנה בהיקף של ממש, דבר המודגש בגורמי הסיכון שצוינו בתסקיר שירות המבחן. לבסוף אחייבה בפיצוי לשוטרת שנפגעה, הגם שבסכום מדוד היות שלא נטען לנזק מתמשך או חריג.

21. במכלול השיקולים, אני גוזר לנאשמת את העונשים הבאים:

א. 250 שעות שירות לתועלת הציבור, שיבוצעו בהתאם לתכנית שהציג שירות המבחן. הנאשמת מזהרת שעליה לרצות את העונש במלואו ובהתאם להנחיות שירות המבחן, אחרת עלול להיגזר עליה עונש נוסף או אחר בגין העבירה שביצעה.

ב. שלושה חודשי מאסר, אותם תרצה הנאשמת אם תשוב ותעבור אחת מן העבירות בהן הורשעה בהליך זה, או עבירה של תקיפת שוטר (שלא בנסיבות מחמירות) בתוך שלוש שנים מיום שחרורה ממאסר.

ג. הנאשמת תשלם פיצוי בסך 700 ₪ לשוטרת ליאור סודרי. זאת בדרך של הפקדת הפיצוי במזכירות בית המשפט עד ליום 1.7.17. עד לאותו מועד תעביר המאשימה למזכירות את פרטיה של השוטרת לצורך העברת הסכום לידיה.

ערעור בזכות לבית המשפט המחוזי בתוך 45 ימים .

ניתן היום, י"ד סיוון תשע"ז, 08 יוני 2017, במעמד הצדדים.